

Załącznik do uchwały Nr XXIII/184/2012
Rady Miejskiej Białogardu
z dnia 27 czerwca 2012 r.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ
W BIAŁOGARDZIE
ZA ROK 2011**

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
I. Charakterystyka środowisk	5
II. Pomoc społeczna	5
1.1 Analiza świadczeń z pomocy społecznej	5
1.1.1 Zadania zlecone gminie.	7
1.1.2 Zadania własne gminy.	7
1.1.3 Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	8
1.1.4 Dzienny Dom Pomocy i Klub Seniora	11
1.1.5. Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	11
1.2 Realizacja Programu Pomocy Społecznej	11
III. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	17
1.1 Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	17
1.2 Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	18
IV. Wykonanie za 2010 rok oraz plan na 2011 rok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie	19

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie jest jednostką organizacyjną Miasta, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, polegające na udzielaniu świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej, pomocy usługowej, pracy socjalnej, i wsparcia środowiskowego. „Pomoc społeczna” powszechnie rozumiana głównie jako wsparcie finansowe i rzeczowe, obecnie jest ukierunkowana na wszelkiego rodzaju działania, zmierzające poprzez pracę socjalną do przezwyciężania trudności określanych jako czasowe, jedynie przy niewielkim wsparciu finansowym.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie w szczególności należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa,
- udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

Powyższe zadania w 2011 r. były realizowane ze środków finansowych pochodzących z Urzędu Miasta w Białogardzie i Wojewody Zachodniopomorskiego za pośrednictwem Urzędu Miasta.

Wysoka marginalizacja społeczeństwa oraz wiele innych aspektów tj. bezrobocie, ubożenie społeczeństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, bezdomność wpływały głównie na wzrost zapotrzebowania na potrzeby korzystania z pomocy.

W 2011 r. niezmiennie od 2008 r. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej r. przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał:

- na osobę samotnie gospodarującą - 477 zł
- na osobę w rodzinie - 351 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z dysfunkcji, powodującej nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny (tj. ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność lub długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna).

Zadania realizacji świadczenia z pomocy społecznej lub odmowa ich przyznania następuje w formie wydania decyzji administracyjnej zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

Rok 2011 odnotował wzrost liczby osób posiadających status osoby bezrobotnej, a tym samym nastąpił wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2011 r. na 24406 mieszkańców zarejestrowanych było 2456 (co stanowi 10,06%) gdzie w roku 2010 kształtowały się powyższe dane na poziomie na 24615 mieszkańców zarejestrowanych było 2269 osób(co stanowi 9%)

Zmieniające się uwarunkowania społeczne, a także nowe unormowania prawne w obszarze polityki społecznej państwa wywierają ogromny wpływ na rodzaj działań, podejmowanych przez Ośrodek zarówno na gruncie pomocy społecznej, jak i na innych poziomach zabezpieczenia społecznego.

I. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISK

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie pomocą obejmuje mieszkańców naszego miasta. Nasza pomoc kierujemy do świadczeniobiorców: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Ilość środowisk korzystających z poszczególnych rodzajów świadczeń przedstawia poniższa tabela:

TABELA NR 1

Rodzaj Pomocy

Lp.	Rodzaj pomocy	Ilość środowisk objętych pomocą
1	Pomoc społeczna	1056
2	Świadczenia rodzinne	4455

W 2011 roku w zakresie realizowanych zadań, Ośrodek wydał w ramach pomocy społecznej 8645 decyzje administracyjne (2010r. – 7963 decyzji) dla 1056 środowisk (2010r. - 1294 środowisk), z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego wydano 3243 decyzji administracyjnych (2010r. – 3153 decyzji) dla 4455 środowisk (2010r. – 2516 środowisk). Łącznie w 2011r. wydano 11.888 decyzji administracyjnych dla 5511 środowisk.

W 2011 roku z pomocy społecznej korzystały następujące grupy osób: osoby bezrobotne i poszukujące pracy, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale chore, rodziny zagrożone alkoholizmem, osoby bezdomne, osoby opuszczające zakład karny, osoby u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Analizę statystyczną występujących problemów oraz liczbę środowisk, w których występują przedstawia tabela nr 2.

TABELA NR 2

Przyczyna korzystania z pomocy

	Liczba środowisk
Bezrobocie	926
Niepełnosprawność	139
Długotrwała choroba	449
Alkoholizm/problem alkoholowy	83
Niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	197
Kolizja z prawem/więzienie	24
Przemoc w rodzinie	6
Narkomania	13
Zagrożenie bezdomnością	54

W 2011 roku najczęściej była przyznawana pomoc osobom bezrobotnym nie posiadającym minimum środków do egzystencji oraz osobom, u których wystąpiła długotrwała choroba, a następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego .

Z powyższych danych wynika, że najpoważniejszym powodem ubóstwa materialnego osób korzystających z pomocy społecznej jest nadal problem bezrobocia któregoś z członków rodziny bądź występującej u każdego jej członka. Brak pracy oznacza spadek realnych dochodów rodziny a tym samym brak możliwości zapewnienia odpowiedniego poziomu życia i codziennej egzystencji. Zasiłek dla osób bezrobotnych z Powiatowego Urzędu Pracy nie zaspokaja niezbędnych potrzeb życiowych członków rodziny, co staje się przyczyną do poszukiwania innych możliwości uzupełnienia domowego budżetu.

Liczbę rodzin i osób objętych pomocą przedstawia tabela nr 3.

TABELA NR 3

Wyszczególnienie

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	2	3	4
Świadczenie przyznane w ramach zadań zleconych i własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1782	1291	2883
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	21	19	44
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	1772	1283	2858

II. POMOC SPOŁECZNA

1.1 Analiza świadczeń z pomocy społecznej

1.1.1. Zadania zlecone gminie.

TABELA NR 4

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń wypłaconych	Kwota świadczeń wypłaconych w zł.
1.	ZASIŁKI STAŁE w tym	207	2166	776920
	Dla samotnych	170	1744	683246
	Dla członków rodzin	40	422	93674
2.	SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE w tym	21	4474	83594
	Dla dzieci	8	X	X
	Dla dorosłych	13	X	X
3.	SKŁADKI ZDROWOTNE opłacane za osoby otrzymujące niektóre świadczenia z pomocy społecznej	189	2505	80310
RAZEM		x	x	940824

Powyższa tabela przedstawia formy pomocy, liczbę osób, którym decyzją przyznano świadczenie, liczbę świadczeń wypłaconych oraz kwotę przeznaczoną na te świadczenia.

Nowelizacje Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. w minionych latach zmniejszyły liczbę zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. W praktyce sprowadza się to do realizacji pomocy w formie wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki, opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe i realizujące indywidualny program zatrudnienia socjalnego oraz świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki jest wypłacane osobom, które postanowieniem sądu zostały ustanowione prawnymi opiekunami osób całkowicie ubezwłasnowolnionych lub nieletnich.

Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone osobom dorosłym przez opiekunki, natomiast w przypadku dzieci usługi są realizowane przez pedagogów. Terapia zapewniona dzieciom przez Ośrodek stanowiła uzupełnienie zajęć prowadzonych przez wyspecjalizowane instytucje. Usługi opiekuńcze realizowane są w domu chorego, w wymiarze godzinowym ustalonym indywidualnie dla każdego podopiecznego, przy uwzględnieniu szeregu czynników, takich jak: sytuacja zdrowotna, rodzinna, warunki mieszkaniowe, jednakże ustalając liczbę godzin usług w danym środowisku należy wziąć pod uwagę również możliwości finansowe MOPS.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest za osoby pobierające zasiłek stały, których najbliżsi członkowie rodziny nie mają możliwości zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego oraz osobom podejmującym zatrudnienie socjalne, w oparciu o kontrakt socjalny.

1.1.2 Zadania własne gminy.

W ramach zadań własnych Ośrodek świadczył pomoc w formie: zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, przeznaczonych głównie na żywność, odzież, opał, energię, zakup gazu, remont mieszkania, zakup środków czystości, zakup leków, schronienie. Z tych środków pokrywano również koszty pochówku osób, których rodzina nie miała możliwości tego uczynić lub nie posiadały osób bliskich.

Tabela nr 5 przedstawia formy pomocy, liczbę osób, którym decyzją przyznano świadczenie, liczbę udzielonych świadczeń oraz kwotę wydatkowaną na poszczególne świadczenia.

TABELA NR 5

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł.
1	Pochówek	8	8	21866
2	Zasiłki celowe na wydatki powstałe w wyniku zdarzenia losowego	x	x	x
3	Inne zasiłki celowe i w naturze	815	x	514210
4	Schronienie	13	2179	26915
5	Domy pomocy społecznej	47	484	705464
6	Zasiłki okresowe	961	6305	1377520
7	Usługi zwykłe	81	24965	399082
8	Zasiłki celowe na zakup biletu	15	17	589
	RAZEM	x	x	3045646

Jak wynika z tabeli na realizację świadczeń w tym zakresie wydatkowano ogółem 3.045.646 zł, w 2010 roku na te zadania wykorzystano kwotę 3. 557. 919 zł. Wzrost wydatkowanej kwoty w stosunku do roku poprzedniego został spowodowany przeniesieniem do katalogu zadań własnych zasiłków stałych i zasiłków okresowych.(.....)

W 2011 roku gminy otrzymały dotację celową z budżetu państwa na pokrycie wydatków na zasiłki stałe i zasiłki okresowe, przyznawane w minimalnej wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby lub rodziny.

Osoba ubiegająca się o przyznanie zasiłku stałego musi posiadać co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności i wykazać brak uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zasiłek stały stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. W 2011 roku maksymalna kwota zasiłku stałego wynosiła 444 zł, natomiast zasiłek nie mógł być niższy od kwoty 30 zł. Ogółem z tej formy pomocy skorzystało 207 osób (2010r. – 200 osób) na ogólną kwotę 776.920zł (2010r. – 754. 828zł).

Na realizację zasiłków okresowych w 2011r. wydatkowano kwotę- 1.377.520 zł, a skorzystało z tej formy pomocy 961 osób, w 2010 roku -1 .249.998zł.

W 2011 roku Ośrodek odnotował zwiększone zapotrzebowanie na wsparcie w formie usług opiekuńczych i skierowań do domów pomocy społecznej. Zjawisko to spowodowane jest zmieniającym się wskaźnikiem demograficznym i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku aktywności zawodowej. Proces ten rzutuje na kondycję współczesnej pomocy społecznej. Osoby ubiegające się o umieszczenie w domu pomocy społecznej to głównie osoby samotne bądź też nie mogące oczekiwać na wsparcie ze strony rodziny, długotrwale chore, które nie mogą samodzielnie egzystować. Postępujące procesy geriatryczne stwarzają trudności wnioskodawcom w zakresie samodzielnego zabezpieczenia potrzeb życiowych, długotrwała choroba lub niepełnosprawność ogranicza ich funkcjonowanie społeczne oraz marginalizację życia.

Dlatego też, realizacja zadań ujętych w art. 54 ustawy o pomocy społecznej tj. umieszczenia w domu pomocy społecznej i pokrycie kosztów związanych z pobytem osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu w roku 2009r. przedstawiała się następująco:

- 12 osób zostało na mocy decyzji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie skierowane do Domów Pomocy Społecznej,(2010 -11 osób),
- w związku z trudnościami z zabezpieczeniem środków służących pokryciu kosztów utrzymania w placówce wsparcia całodobowego 22 wniosków oczekuje na realizację (2010- 13 osób).

Na zabezpieczenie pobytu osobom w domach pomocy społecznej w 2011 roku wydatkowano kwotę 705.464 zł (2010r. – 630.983 zł) dla 47 pensjonariuszy.

1.1.3 Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu wieloletniego programu, z budżetu wojewody Ośrodek otrzymał dotację w kwocie 948.341 zł. Łączny koszt programu wyniósł 1.195.341 zł.

W ramach programu świadczone pomoc w formie wyżywienia dorosłych, dzieci w przedszkolach, szkołach, a także w formie zasiłków celowych na żywność oraz paczek żywnościowych. W ramach tych działań wykorzystany był również udział środków własnych w wys. 246. 080 zł. Wydatki w tym zakresie oraz liczbę rodzin, które skorzystały z tej pomocy przedstawia tabela nr 7.

TABELA NR 7

	<i>Liczba rodzin</i>	<i>liczba świadczeń</i>	<i>Kwota w zł.</i>
<i>posiłki w DDP</i>	508	90831	350930
<i>posiłki w szkole</i>	310	39226	268350
<i>posiłki w przedszkolu</i>	39	3284	8936
<i>posiłki w Caritas</i>	131	10988	61725
<i>zasitek celowy</i>	769	2693	505400
<i>inwestycje</i>	x	x	X
<i>Razem</i>	x	x	1195341

Świadczenia w zakresie dożywiania uprawniają większą grupę osób niż do innych świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Fakt ten wynika z innego kryterium dochodowego uprawniającego do tej formy pomocy, gdyż wynosi ono 150% kryterium dochodowego z pomocy społecznej. W ramach programu pomocą objęto w 2011r. objęto pomocą 2678 osób (2010r. - 2670 osób).

W tabeli nr 8 uwzględniona jest rzeczywista liczba osób, którym udzielono świadczeń w tej formie.

Realizacja Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2011 r.

TABELA NR 8

Wyszczególnienie		Ogółem	Dzieci od 0-7 lat	Uczniowie do czasu ukończ. szkoły ponadgimnazj.	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podst.art.7 ustawy
1		2	3	4	5
Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem:	1	2678	433	484	1761
liczba osób korzyst.z posiłków	2	904	86	310	508
liczba osób korzyst.z zas.celowego	3	2109	385	427	1297
Koszt programu ogółem	4	1195341	X	X	x
środki własne	5	X	X	X	x
środki własne w DDP	6	247000	X	X	x
rezerwa celowa z budżetu państwa	7	948341	X	X	x
Forma dożywiania	8				
posiłek w szkole	9	310	x	310	x
posiłek w DDP	10	508	47	X	461
posiłek w Caritas	11	131	x	X	131
Posiłek w przedszkolu	12	39	39	3284	8936
zasilek celowy na dożywianie	13	2109	385	427	1297

1.1.4 Dzienny Dom Pomocy i Klub Seniora

Działalność Dziennego Domu Pomocy polega na wydawaniu gorącego posiłku, zapewnieniu możliwości skorzystania z prysznicy osobom bezdomnym,. Posiłki przyznawane są osobom nie posiadającym dochodu oraz innym osobom, które własnym staraniem nie mogą go sobie przygotować, takim jak: osoby bezdomne, niepełnosprawne, przewlekle chore, osoby, które korzystają z usług opiekuńczych i rodziny niezaradne życiowo. W 2011 r. z posiłków średnio miesięcznie korzystało 380 osób.

Przy Dziennym Domu Pomocy działa Klub Seniora w celu umożliwienia kontaktów towarzyskich ludziom starszym i osobom niepełnosprawnym. Członkowie Klubu od poniedziałku do czwartku uczestniczą w spotkaniach towarzyskich, wieczorkach tanecznych, oglądają telewizję, czytają prasę.

1.1.5 Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie działa Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został powołany na mocy Zarządzenia Burmistrza Nr 120/08.

W skład Zespołu wchodzi pedagogzy szkolni ze Szkół Podstawowych i Gimnazjów, kurator zawodowy z Sądu Rejonowego, funkcjonariusz Komendy Powiatowej Policji, kierownik Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy, pracownik Urzędu Miasta, pracownik OIK Stowarzyszenia Pomocy „Przytulisko”, pracownicy MOPS.

Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w przypadkach konkretnych rodzin przy współpracy z pracownikami socjalnymi.

W 2011r. w związku z założeniem przez pracowników socjalnych 45 Niebieskich Kart (14 osób odmówiło założenia NK), Zespół podjął działania i spotykał się w grupach roboczych. Osoby objęte pomocą otrzymały wsparcie w formie schronienia i zostały skierowane do Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W przypadku pozostałych rodzin objęto je stałym poradnictwem i podjęto działania w środowisku ich zamieszkania, ponieważ nie wyraziły chęci pobytu w Ośrodkach. Pracownicy socjalni monitorują sprawy pozostając w stałym kontakcie z osobami w celu udzielenia w razie potrzeby natychmiastowego wsparcia.

W 2010r. Punkt Konsultacyjny, którego działalność zainicjowali członkowie Zespołu kontynuował pracę w ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W Punkcie wsparcie i pomoc mogły uzyskać osoby zagrożone przemocą, osoby doznające przemocy i zagrożone uzależnieniami. W Punkcie Konsultacyjnym dyżury pełnił specjalista pracy socjalnej, będący członkiem Zespołu.

2.2 Realizacja Programu Pomocy Społecznej

Jednym z wielu zadań realizowanych przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Praca socjalna to wspieranie osób i rodzin w działaniach zmierzających do rozwoju w pełni ich możliwości, ubogacenie ich życia i zapobieganie dysfunkcjom, to przywracanie klientowi sił i kontroli nad własnym życiem przez odnajdywanie i wspieranie jego zasobów energii i kompetencji. Jest to nie tylko aktywizowanie podopiecznego do działania. W pracy socjalnej chodzi o odkrycie u klienta, właśnie w sytuacji kryzysu, mocnych stron i zdolności, a następnie umiejętne odzyskiwanie przez niego kontroli nad kształtowaniem własnego życia.

Praca socjalna jest trudnym działaniem wymagającym czasu, a większość czasu pracy, pracownicy socjalni muszą poświęcić na prowadzenie obszernej dokumentacji swoich podopiecznych. Ponadto klienci Ośrodka wymagają od pracownika socjalnego sprawności działania w celu poprawienia ich sytuacji materialnej, czyli oczekują świadczenia pieniężnego, nie widząc przyczyn ubóstwa. Często nie chcą współpracować z pracownikiem, przyjmują postawę roszczeniową, nie ujawniają problemów rodziny, jak np. alkoholizm, przemoc, narkomania. Pracą socjalną objęte są wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej, gdyż nierozzerwalnie towarzyszy ona przyznawanym świadczeniom na mocy ustawy.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie w ramach pracy socjalnej realizowali Programu Pomocy Społecznej, którego celem było ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej poprzez udostępnienie osobom/rodzinom z terenu miasta Białogard, potrzebującym pomocy wszelkich instrumentów, zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W ramach realizowanych działań wsparciem objęte zostały osoby i rodziny z problemem bezrobocia, osoby i rodziny dotknięte problemem alkoholowym, osoby i rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale lub przewlekle chore, starsze i samotne, rodziny wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W 2011 roku pracownicy objęli pomocą 1056 rodziny, w których przeprowadzili 3344 wywiadów środowiskowych oraz 318 wywiadów alimentacyjnych dot. dopłat do DPS . Podczas wywiadu pracownik socjalny uzyskuje informacje o rodzinie, obserwuje, ocenia skalę występowania problemu, aby w razie konieczności podjąć działania interwencyjne.

Pracownicy socjalni działając na rzecz zmiany, życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin współpracują z Sądem, Powiatową Komendą Policji, Poradnią Uzależnień, Strażą Miejską, Zakładami Karnymi, pracownikami OIK, SOW i noclegowni, lekarzami rodzinnymi i pedagogami szkolnymi, pracownikami Centrum Integracji Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Bardzo często, w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, pracownicy socjalni zawierają kontrakt socjalny. Postanowienia kontraktu są zindywidualizowane, dostosowane do okoliczności konkretnego przypadku. Kontrakt zawiera uprawnienia i zobowiązania przystępujących do niego stron. Jest niezbędny w sytuacjach, gdy osoba lub rodzina nie chce współpracować z pracownikiem socjalnym w zakresie poprawy własnej sytuacji, np. podjęcie zatrudnienia, podjęcie leczenia odwykowego. W roku 2011 pracownicy socjalni sporządzili 90 kontraktów (w tym 29 EFES). Warunki kontraktu zerwało 26 osób. Osoby te nie wyraziły chęci do dalszych działań na rzecz zmiany własnej sytuacji. Ograniczyły sobie w ten sposób dostęp do części świadczeń pomocy społecznej. Kontrakty socjalne nie prowadzą zwykle do radykalnych i szybkich zmian. Stwarzają natomiast płaszczyznę porozumienia i strategię działania, umożliwiając osiągnięcie niewielkich postępów, które wspólnie składają się na poprawę sytuacji osób lub rodzin.

Praca socjalna kieruje wielostronną, złożoną wymianą między ludźmi a ich środowiskami. Jej zadaniem jest uzdalnianie ludzi do rozwoju w pełni ich możliwości, ubogacenie ich życia i zapobieganie dysfunkcjom, to przywracanie klientowi sił i kontroli nad własnym życiem przez odnajdywanie i wspieranie jego zasobów energii i kompetencji. Jest to coś więcej niż aktywizowanie podopiecznego do działania. W pracy socjalnej chodzi o odkrycie u klienta, właśnie w sytuacji kryzysu, mocnych stron i zdolności, a następnie umiejętne odzyskiwanie przez niego kontroli nad kształtowaniem własnego życia.

Praca socjalna to również pomoc w wyszukiwaniu zatrudnienia rodzinom, mobilizowanie do jego podjęcia. Wśród klientów pomocy społecznej można zauważyć nieumiejętność poszukiwania pracy, brak znajomości aktywnych form jej znalezienia. Brak podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy posiada przełożenie na proces utrwalania się postawy biernej oraz dominacji przekonania o bezsilności wobec wymagań współczesnego rynku pracy, słabości, niskiej samooceny. Bezrobocie (609 rodzin) i w konsekwencji korzystanie z zasiłków pomocy społecznej staje się sposobem na życie zarówno osób zdrowych jak i niepełnosprawnych. Zadaniem pracowników socjalnych pomagającym osobom bezrobotnym jest m.in. informowanie o warunkach i możliwościach uzyskania pomocy, wychwytywanie trudnych przypadków socjalnych wśród osób bezrobotnych, kontrola aktywności klientów w poszukiwaniu pracy, informowanie o ofertach pracy oraz aktywizowanie poprzez kierowanie do wykonywania prac społecznie-użytecznych, uczestnictwo w programie zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej. Program zatrudnienia socjalnego realizuje 35 osób. Brak pracy bywa przyczyną ubóstwa rodzin (843 rodziny) i jest wynikiem rosnących zadłużeń za czynsz i energię elektryczną. Podjęcie zatrudnienia chroni rodzinę przed nakazem eksmisji z zajmowanego lokalu. W rodzinach, w których występuje alkoholizm (65 rodzin), narkomania (7 rodzin), wielodzietność (38 rodzin) i w rodzinach niepełnych (152 rodziny) prowadzone jest poradnictwo. Wymienione okoliczności często utrudniają, a nawet uniemożliwiają rodzinie samodzielne, bez pomocy z zewnątrz przezwyciężenie trudnej sytuacji. Czasami jest to długi proces działań wymagający cierpliwości, zrozumienia problemu, aż do osiągnięcia postawionego celu. W 2011 roku pracownicy socjalni w ramach podjętych działań w rodzinach z problemem alkoholowym skierowali do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 26 wniosków. Prowadzą działania w 10 rodzinach zagrożonych odebraniem dzieci.

Wiele wysiłków od pracowników socjalnych wymaga praca z indywidualnymi przypadkami. Dotyczy to głównie osób chorych psychicznie, gdyż w tym przypadku ważne są nie tylko cele zdrowotne, ale również dobro osobiste. W sytuacjach, w których rodziny nie wyrażają chęci na współpracę z pracownikiem socjalnym w ramach prowadzonej pracy socjalnej lub stan zdrowia ogranicza możliwość podejmowania decyzji, pracownicy występują do Sądu o wydanie postanowienia w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej lub nadzór kuratora nad rodziną. W 2011 roku odbyło się 7 spraw z udziałem pracowników socjalnych.

Na terenie miasta Białogard przebywa duża grupa osób bezdomnych – 54 osoby.

W najtrudniejszym okresie jesienno - zimowym pracownicy socjalni muszą zadbać o ich ochronę. We współpracy z pracownikami przytulisk i noclegowni organizują miejsca w placówkach i przekonują bezdomnych o konieczności skorzystania z proponowanych ofert. Często są to długie pertraktacje, gdyż osoby te nie rozumieją zagrożenia, jakie niesie ta pora roku. Systematycznie oferują pomoc w załatwieniu lokalu mieszkalnego i jego wyposażeniu. W dziennym punkcie, który udostępniony jest w MOPS bezdomni mogą się wykąpać i zmienić odzież. Indywidualna praca z osobami bezdomnymi realizowana jest w dwóch kierunkach: w pierwszej kolejności konieczne jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb egzystencjonalnych, czyli schronienia, posiłków, pomocy medycznej, zabezpieczenie niezbędnej i stosownej odzieży oraz udzielanie pomocy finansowej stosownej do pojawiających się potrzeb. Część tych osób z chwilą nadejścia zimy organizuje sobie miejsce pobytu we własnym zakresie, 13 osób przyjęło pomoc w postaci schronienia, ale wiele osób bezdomnych odrzuciło propozycję pomocy w tej formie.

Na mocy porozumienia zawartego między MP i PS a Centralnym Zarządem Służby Więziennej Ośrodek otrzymuje informacje na temat osób opuszczających zakłady karne. Częstym problemem bywa brak możliwości powrotu do miejsca ostatniego pobytu z powodu braku mieszkania oraz pracy.

W rodzinach, w których występuje wielodzietność i w rodzinach niepełnych prowadzone jest poradnictwo socjalne, pobudzanie aktywności budowanie korzystnych relacji rodzinnych i społecznych. Na rzecz pomocy wyżej wymienionym ogółem podejmowano współpracę w przypadku 208 środowisk. W przypadku rodzin, w których występuje alkoholizm (90 rodzin) zawierane były kontrakty socjalne (5 osób), współpracowano z Poradnią Uzależnień (140 osób), złożono 6 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie na leczenie. Wymienione okoliczności często utrudniają, a nawet uniemożliwiają rodzinie samodzielne, bez pomocy z zewnątrz przezwyciężenie trudnej sytuacji. Czasami jest to długi proces działań wymagający cierpliwości, zrozumienia problemu, aż do osiągnięcia postawionego celu.

Wiele osób, z uwagi na wiek lub długotrwałą i ciężką chorobę, jest niezdolnych do samodzielnej egzystencji. W tych sytuacjach pracownicy socjalni podejmują kroki w kierunku ustalenia stopnia niezdolności do pracy lub niepełnosprawności w celu uzyskania emerytury, renty lub zasiłku stałego; w tym zakresie pracownicy współpracowali z PCPR i ZUS. Pracownicy socjalni podejmują również działania w celu skierowania i umieszczenia tych osób w domach pomocy społecznej, gdzie zapewniona jest stała, profesjonalna opieka. W okresie oczekiwania na miejsce, przygotowują osobę zainteresowaną do nowych warunków, w jakich się znajdzie; jest to bardzo ważne, gdyż z chwilą otrzymania miejsca w domu pomocy społecznej pozwala to uniknąć kłopotów i ewentualnej rezygnacji z miejsca.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w 2011 roku kontynuował realizację projektu systemowego „Rodzina razem” Priorytet VII Promocja integracji społecznej 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Projekt realizowany w partnerstwie z PCPR, GOPS Białogard i Tychowo oraz M-GOPS Karlino. Wsparciem zostało objętych 25 osób z rodzin dysfunkcyjnych (bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienie), zagrożonych problemem wykluczenia społecznego i marginalizacji. Działania realizowane w ramach programu stanowią element profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, które samorządy są zobowiązane inicjować.

Cel nadrzędny projektu stanowiło zaktywizowanie społeczności lokalnej poprzez:

- zwiększenie motywacji do przyjęcia aktywnej postawy poprzez uświadomienie o samostanowieniu w decyzjach życiowych,
- rozwój samorealizacji społecznej,
- zintegrowanie mieszkańców poprzez udział we wspólnych zajęciach aktywizujących, kulturalnych, społecznych, itd.,
- zminimalizowanie dysfunkcji w rodzinie poprzez prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę relacji członków rodziny,
- poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych,

- nabycie wiedzy w zakresie stosowania używek i środków psychoaktywnych oraz zwiększenie świadomości w zakresie zagrożeń wynikających z ich stosowania.

Cele projektu realizowane były poprzez następujące działania:

- poradnictwo i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne (indywidualne, grupowe),
- umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji (w tym porady prawne),
- zajęcia edukacyjne, kulturalne, rozrywkowe,
- profilaktyka i promocja zdrowia,
- aktywizacja i mobilizacja mieszkańców do rozwiązywania grupowych i środowiskowych problemów społecznych.

Realizując IV edycję projektu systemowego, pracownicy socjalni zawarli 29 kontrakty socjalne. Beneficjenci projektu kierowani byli do Powiatowego Urzędu Pracy w celu aktywizacji zawodowej, opierającej się na poradnictwie zawodowym, informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy prowadzonym przez doradcę zawodowego. Beneficjenci projektu brali udział w szkoleniach zawodowych. Pracownicy socjalni kierowali uczestników projektu do Centrum Integracji Społecznej w celu podjęcia zatrudnienia socjalnego.

W ramach projektu prowadzone były działania o charakterze środowiskowym, które sprzyjały wewnętrznej integracji rodzin i wypracowaniu wzorców spędzania wolnego czasu. Grupa docelowa została objęta indywidualnym poradnictwem specjalistycznym z zakresu pracy socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej i prawnej oraz terapeutycznej. Uczestnicy projektu brali udział w zajęciach o charakterze grupowym w ramach „Szkoły dla Rodziców” (psycholog, pedagog, terapeuta).

Pracownicy socjalni prowadzili poradnictwo socjalne, mediacje, mające na celu budowanie korzystnych relacji rodzinnych i społecznych, systematyczny monitoring oraz weryfikację założonych Niebieskich Kart. Pracownicy socjalni pomagali rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych.

Pracownicy socjalni współpracowali z przedstawicielami oraz specjalistami:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowego Urzędu Pracy
- Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- Ośrodka Wspierania Rodziny
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komendy Powiatowej Policji
- Sądu Rejonowego – Kuratorzy
- Szkół

- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej
- Organizacją Pozarządową „Liga Obrony Kraju”
- Centrum Integracji Społecznej
- Centrum Kultury i Spotkań Europejskich

Osiągnięte efekty Programu:

- wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców Miasta Białogard,
- wzrost motywacji i aspiracji życiowych,
- zwiększenie aktywności na rynku pracy,
- zdobycie nowych umiejętności,
- zintegrowanie społeczności lokalnych i grup społecznych,
- wzrost poczucia tożsamości i przynależności społecznej mieszkańców Miasta Białogard oraz współodpowiedzialności za procesy zachodzące w ramach danej społeczności,
- uświadomienie ludziom zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, alkoholu, itp.,
- wzmocnienie własnej osobowości poprzez poznanie własnej sfery uczuciowej,
- poznanie form radzenia sobie z własnymi problemami.

Powyższe działania zostały zakończone z dniem 31.12.2011 r. Z uwagi na charakter projektu działania z zakresu integracji społecznej będą kontynuowane do 2013r. Dwie rodziny, które były objęte wsparciem w ramach projektu realizowanego w 2011r. będą kontynuować swój udział w działaniach realizowanych w 2012r.

Wykonując szeroki zakres działań pracownicy socjalni zawsze kierują się zasadą dobra osób i rodzin, którym służą, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia.

Praca socjalna jest trudnym zadaniem i wymaga od pracownika socjalnego dobrego przygotowania zawodowego. Mobilizuje to pracowników do podnoszenia kwalifikacji przez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach specjalistycznych oraz podejmowania nauki na wyższych uczelniach, jak również zdobywania specjalizacji zawodowych.

III.ŚWIADCZENIA RODZINNE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

1.1 Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

W 2011 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 23.803 świadczeniobiorców na łączną kwotę 202575,00 zł, z dodatków do zasiłku rodzinnego 9.413 na kwotę 1.337.639,00 zł oraz 1876 składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne na łączną kwotę 180.878,00 zł.

Wypłata świadczeń alimentacyjnych realizowana jest w Ośrodku od 01.10.2008 roku. Zasady postępowania wobec osób zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych oraz zasady ich przyznawania określone zostały w ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W okresie od 01.01.2011 r. do 31.12.2011 r. ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 450 osoby uprawnione.

W wyżej wymienionym okresie wypłacono kwotę 1.577.155,00 zł świadczeń alimentacyjnych.

łącznie w 2011 roku na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wydatkowano kwotę 7.471.964 zł – bez składek ZUS.

Wydatki na poszczególne świadczenia

TABELA NR 9

RODZAJ ŚWIADCZENIA	WYDATKI	LICZBA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ
ZASIŁKI RODZINNE	2.025.757	23803
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	1.337.639	9413
- urodzenie dziecka	114.000	114
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	412.099	1062
- samotnego wychowania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0
- samotnego wychowania dziecka	253.310	1405
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	137.400	1790
- rozpoczęcia roku szkolnego	140.900	1409
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	40.250	637
- wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	239.680	2996
Jednorazowa zapomoga z	218.000	218

tytułu urodzenia się dziecka		
Świadczenia opiekuńcze, w tym:	2.132.535	10176
- zasiłki pielęgnacyjne	1.316.106	8602
- świadczenia pielęgnacyjne	816.429	1574
Składki na ubezpieczenie:	180.878	1876
- emerytalno-rentowe	144.280	1093
- zdrowotne	36.598	783

1.2 Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W 2011 roku komornicy sądowi wyegzekwowali od dłużników alimentacyjnych kwotę 200.307,57zł tytułem zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych osobom uprawnionym.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych wg ustawy w roku 2011:

- występowanie z wnioskiem do komornika sądowego o ustalenie aktualnego adresu zamieszkania dłużnika alimentacyjnego
- występowanie z wnioskiem do Centralnego Biura Adresowego MSWiA o udostępnienie danych ze zbiorów meldunkowych
- występowanie do Ministerstwa Sprawiedliwości - Krajowego Rejestru Karnego z zapytaniem o udzielenie informacji o osobie
- przekazywanie informacji pochodzących z wywiadów alimentacyjnych oraz oświadczeń majątkowych komornikom sądowym, mających wpływ na egzekucję zasądzonych alimentów
- występowanie z informacją do właściwego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego
- złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art.209 § 1 kodeksu karnego
- skierowanie zapytania o posiadanie prawa jazdy i wnioskowanie o jego zatrzymanie
- występowanie do urzędu właściwego dłużnika z wnioskiem o podjęcie działań wobec dłużnika

IV. WYKONANIE ZA 2010 ROK ORAZ PLAN NA 2011 ROK MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁOGARDZIE.

Wykonanie za 2011r. wynosi 13 035 416zł, Na rok 2012 Ośrodek ma planowaną dotację w wysokości 12 296 000zł, co stanowi 94,33% dotacji wykorzystanej w 2011 r.

Przyznana dotacja nie zabezpieczy wszystkich potrzeb Ośrodka.

Wysokość dotacji przyznanej na poszczególne rodzaje działalności MOPS przedstawiono w tabeli nr 10.

TABELA NR 10

Rodzaj działalności	Wykonanie w 2011	Plan na 2012	% 3 :2
I. zadania własne ogółem	2.546.108	2.648.810	104,03
Ośrodki wsparcia /Dz.D/	247.000	247.100	100,04
Usługi opiekuńcze	409.916	377.000	91,97
Koszty MOPS	1.027.178	1.053.850	102,60
Posiłki dla potrzebujących	86.326	99.960	115,79
Zasiłki i pomoc w naturze	775.688	870.900	112,27
II. Zadania zlecone ogółem	7.820.217	7.637.000	97,66
W tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	83.594	84.000	100,49
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	36.598	37.000	101,10
Świadczenia rodzinne	7.697.525	7.516.000	97,64
Zasiłek celowy / susza /	2.500	0	0
III. Dotacja z budżetu na zadania własne gminy w tym:	2.534.454	2.256.000	85,07
Posiłki dla potrzebujących	700.341	616.000	87,96
Zasiłki okresowe	1.365.476	1.157.000	84,73
Koszty utrzymania Ośrodka	468.637	383.000	81,73
IV. Programy	287122,89	33.000	11,49
Program z EFS w tym udział środków własnych 30.686,60 zł	287122,89	33.000	11,49

Ogółem	13.187.901,89	12.574.810	95,35
---------------	----------------------	-------------------	--------------

Z przedstawionych w tabeli nr 10 danych wynika, że dużym problemem Ośrodka będzie realizacja zadań własnych, z uwagi na wzrastające potrzeby szczególnie na opłaty za domy pomocy społecznej, organizację usług opiekuńczych i zakup opału na sezon grzewczy jak również na obowiązek realizacji zadań nałożonych przez państwo nowymi wytycznymi ustaw . Również dotacja celowa na dofinansowanie zadań gminy (zasiłki stałe i okresowe) nie zapewni zabezpieczenia wszystkich potrzeb.

Najpilniejsze sprawy pomocy społecznej w 2012 r. to:

- Zapewnienie ciągłości realizacji świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych) w ramach zadań własnych i zleconych.
- Realizacja programu wieloletniego (lata 2010 – 2013) „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którym objęte będą dzieci do 7 roku życia, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej.
- Realizacja wniosków osób oczekujących na skierowania do domów pomocy społecznej.